

Шинкаренко І. О.

кандидат психологічних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 351.74 : 159.99

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ ТА БІЙЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ ДО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Проаналізовано проблеми визначення напрямів формування психологічної готовності працівників міліції та бійців Національної гвардії до виконання службово-бойових завдань в екстремальних умовах з використанням інноваційних підходів до викладання дисциплін психологічного циклу у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ.

Ключові слова: психологічна готовність, службово-бойова діяльність, психологічне забезпечення, спеціальна операція, метод проектів.

Постановка проблеми. Множинність завдань, що стоять перед ОВС, веде до розвитку поліфункціональності в діяльності, виділення груп співробітників, що виконують специфічні функції. Окрім того, спостерігається зростання психофізичного навантаження на особовий склад ОВС, обумовлене його тривалим функціонуванням в умовах складної оперативної обстановки та антитерористичної операції. У зв'язку з цим постає завдання для сучасної системи психологічного забезпечення службово-бойової діяльності (СБД) оперативно-бойових підрозділів міліції (поліції).

При цьому гостро відчувається потреба в роботах з формування сучасної концепції службово-бойової діяльності ОВС, морально-психологічній готовності особового складу МВС до виконання оперативно-службових завдань у складній оперативній обстановці та екстремальних умовах, зподальшою реалізацією у навчальних програмах та курсах.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Слід зазначити, що проблеми психологічного забезпечення поліцейської (міліцейської) діяльності вивчали Р.І. Благута, О.С. Губарєва, В.А. Данилов, А.Є. Дугін, Г.Є. Запорожцева, В.С. Лурі, Л.І. Казміренко, Н.Л. Ковальська, Я.Ю. Кондратьєв, О.М. Кретчак, В.С. Медведєв, Г.О. Юхновець.

Використання психологічних знань у діяльності оперативних підрозділів під час вирішення службово-бойових завдань досліджено у працях Я.Ю. Кондратьєва, Б.І. Бараненка, О.Ф. Долженкова, А.П. Кіцула, О.П. Лисенка, І. М. Охріменка, А.І. Пясецького, Е.В. Рижкова, М.Б. Саакяна та ін.

Проблемами формування професійно-психологічних властивостей особистості у працівників ОВС займалися Ю.В. Александров, І.Ю. Воробйова, В.А. Дідковський, Г.Є. Запорожцева, В.В. Кондрюкова, О.М. Корнєв,

М.Г. Логачов, Л.І. Мороз, Т.О. Славнова [1].

У низці робіт українських та іноземних вчених було розглянуто стресостійкість особового складу Збройних Сил та персоналу ОВС в екстремальних умовах, психологічне супроводження службово-бойової діяльності: В.І. Барко, Р.А. Блек, І.В. Ващенко, Ю.Б. Ірхін, І.О. Котенев, Д.Т. Мітчелл, Є. Нельсен, Є.М. Потапчук, О.Д. Сафін, Д.Г. Стреттон, О.В. Тімченко, Г.С. Човдирова.

Психолого-педагогічний аналіз різних аспектів правоохоронної діяльності було здійснено в численних працях В. Васильєва, В. Зеленого, Д. Кобзіна, М. Козяра, М. Костицького, О. Назарова, В. Медведєва, І. Платонова, В. Примака, О. Тімченка, О. Телічкіна, О. Тогочинського, В. Толубка, Д. Швеця, Г. Юхновця, С. Яковенка та ін. [2].

Проблеми формування теорії службово-бойової діяльності органів правопорядку було розглянуто в роботах В. І. Воробйова, С. О. Годлевського, В. П. Городнова, К. Ю. Гунбіна, О. В. Лавніченкова, О. М. Шмакова, С.А. Селиверстова [3-6].

В означених роботах розглянуто деякі аспекти психологічної складової готовності сил правопорядку до вирішення завдань службово-бойової діяльності. В той же час основна низка цих досліджень була здійснена в іншій оперативній обстановці або враховувала досвід військових конфліктів ХХ століття, але не вивчала особливості організації та правового регулювання службово-бойової діяльності оперативних підрозділів та НГ МВС України та її психологічного забезпечення в умовах загострення соціальних протиріч та здійснення антитерористичної операції.

Зокрема потребують обґрунтування та детального вивчення такі проблеми:

- психологічний аспект готовності персоналу оперативно-бойових підрозділів до виконання завдань службово-бойової діяльності (СБД) в умовах АТО;
- визначення психологічних особливостей діяльності учасників службово-бойової діяльності;
- розробка науково обґрунтованих, психологічних характеристик особи злочинців, що необхідно враховувати в ході службово-бойової діяльності;
- особливості психологічного і тактичного характеру для здійснення спеціальних заходів у різних службово-бойових умовах;
- розробка сучасних психологічних методик з підбору персоналу службово-бойових підрозділів;
- методологія психологічного супроводу організації професійної і психологічної підготовки персоналу оперативно-бойових підрозділів для успішного вирішення службово-бойових завдань;
- педагогічні умови підготовки майбутніх працівників МВС України різних категорій до дій в умовах службово-бойової обстановки в процесі викладання дисциплін психологічно-прикладної спрямованості;
- розробка діагностичного апарату для визначення рівня готовності до зазначеного виду діяльності в процесі проведення різних видів занять;

- методика результативної підготовки курсантів до охорони і забезпечення громадського порядку в умовах ускладнення оперативної обстановки та забезпечення формування психологічної стійкості.

Метою статті є аналіз проблем щодо визначення напрямів формування психологічної готовності працівників міліції та бійців Національної гвардії до виконання службово-бойових задач в екстремальних умовах з використанням інноваційних підходів до викладання дисциплін психологічного циклу у ВНЗ МВС.

Виклад основного матеріалу. Аналіз практичної діяльності показує низку прогалин в організації та правовому регулюванні психологічного забезпечення службово-бойової діяльності оперативних підрозділів.

Причиною такого стану є недостатня розробленість теорії службово-бойової діяльності органів правопорядку, теоретико-прикладних, правових та організаційних проблем психологічного забезпечення та особливостей феномена психологічної стійкості та готовності працівників оперативних підрозділів до виконання оперативно-бойових задач.

Враховуючи реалії сьогодення та наукові здобутки останніх років [3–6] щодо формування теорії службово-бойової діяльності сил правопорядку, можемо констатувати, що службово-бойова діяльність (СБД) органів внутрішніх справ – це вид діяльності, здійснюваної гласно і негласно оперативними і спеціально-бойовими підрозділами органів внутрішніх справ, спеціальних підрозділів Національної гвардії, уповноважених на те Законами України "Про оперативно-розшукову діяльність", "Про міліцію", "Про боротьбу з тероризмом", в межах їх повноважень за допомогою здійснення сукупності оперативно-розшукових заходів і бойових дій з метою захисту життя, здоров'я, прав і свобод людини і громадянина, власності, забезпечення безпеки суспільства і держави від особливо тяжких злочинних посягань.

У той же час службово-бойову діяльність органів внутрішніх справ можна розглядати як різновид соціально-корисної діяльності, яка є видом державної юридичної діяльності, тобто є частиною опосередкованої правом державно-владної діяльності компетентних державних органів, націленої на виконання правоохоронних завдань і функцій

Службово-бойова діяльність регулюється законами і є комплексною. Оперативно-бойова діяльність складається з таких заходів: оперативне затримання, спеціальна операція. Остання може бути у вигляді таких оперативних форм дій сил правопорядку: спеціальна операція (оперативного масштабу); тактичних форм дій – спеціальна операція (тактичного масштабу), службово-бойові дії, бій, спеціальні заходи, спеціальна акція, оперативний удар, оперативне оточення [7]. Сьогодні оперативно-бойові заходи, як правило, здійснюються не тільки з метою звільнення заручників, захоплення (ліквідації) озброєних злочинців, що чинять активний озброєний опір, ліквідації угруповань, припинення масових заворушень, але й по фактах припинення терористичної діяльності у рамках антитерористичної операції (АТО).

Означене вимагає від психологічного забезпечення СБД формування у

персоналу оперативно-бойових підрозділів таких морально-психологічних якостей, які б сформували психологічну готовність до протиборства і реальні можливості такого протиборства, спонукали б виконувати поставлені завдання, долати страх і нерішучість, незважаючи на небезпеку для життя.

Юридична та оперативно-розшукова психології виокремлюють дві складові змісту психологічної готовності персоналу оперативно-бойових підрозділів до виконання завдань СБД:

- 1) знання власних психологічних особливостей, уміння використовувати власні резерви;
- 2) знання психології різних категорій людей і вміння використовувати їх у своїй роботі [8].

Важливою передумовою означеного є використання моделі психологічно-професійних властивостей особистості «бійця».

Проведене нами дослідження дозволило виокремити психологічні якості та звести їх у такі групи.

Перша група – якості, що обумовлюють соціальну поведінку співробітника: безмежна відданість Україні; патріотизм; висока пильність; уміння зберігати державну і службову таємницю; чесність і правдивість; любов до своєї професії, відповідальне ставлення до своєї справи; високі ділові якості; активна життєва позиція; скромність.

Друга група – інтелектуальні якості, необхідні для професійної діяльності: широкий кругозір, гнучкість і самостійність мислення, прозорливість, винахідливість; інтуїція, заснована на знаннях і досвіді; швидка і точна орієнтація в обстановці і людях; єдність мислення, волі і практичної діяльності; високий рівень розвитку усіх видів пам'яті, спостережливості і уважності; критичність розуму; уміння аналізувати і об'єктивно оцінювати хід і результати СБД.

Третя група – якості, що визначають здатність діяти за складних (критичних) умов обмеженого часу і браку інформації: сміливість, рішучість, твердість, винахідливість, самовладання, здатність піти на розумний ризик; цілеспрямованість; дисциплінованість і пильність; велика витримка, уміння управляти собою, знаходити правильні рішення, підпорядковувати своїй волі інших людей.

Четверта група – якості, що визначають здатність до активної професійної діяльності, уміння працювати з людьми, бути керівником: уміння встановлювати і розвивати необхідні для виконання оперативно-бойового завдання відносини; швидко розпізнавати політичні, національні, професійні, психологічні та інші індивідуальні особливості людини; правильно будувати стосунки з людьми (злагожденість у колективі); уміння впливати на людей в потрібному для справи напрямі, поєднуючи твердість і гнучкість; дотримання психологічного такту в стосунках.

П'ята група – якості, що забезпечують високу працездатність: емоційно-вольова стійкість; фізична витривалість, здатність працювати в умовах тривалих перевантажень; завзятість у подоланні труднощів, здатність терпіти тя-

гар служби в спецпідрозділах міліції; непримхливість і уміння пристосовуватися до скрутних умов життєзабезпечення, збереження оптимізму в будь-якій обстановці.

Як свідчить практика та теоретичні положення психологічного СБД, формування і розвиток професійно значущих морально-психологічних якостей співробітника відбувається у процесі навчання і практичної оперативно-бойової діяльності.

Означене є неможливим без перегляду підходів до навчального процесу у ВНЗ МВС України як складової системи освіти. Як наслідок, вся перебудова системи навчання повинна орієнтуватися на положення Болонської декларації та світових стандартів підготовки працівників правоохоронних органів, згідно з якими у процесі професійної підготовки набуваються компетенції, необхідні для подолання викликів нового століття, відповідно до проактивної моделі поліцейської діяльності.

У межах стратегії реформування системи відомчої освіти чільне місце відведено саме практичній підготовці вже не юристів, а правоохоронців з диференціацією вимог до особистості залежно від майбутніх напрямків діяльності – профілактика правопорушень, охорона громадського порядку, боротьба зі злочинністю, задачі СБД.

До того ж викладачі, які навчають майбутній персонал оперативно-бойових підрозділів, зобов'язані не лише знати про практичну діяльність означених підрозділів ОВС, а й мати досвід роботи, відповідну практично зумовлену сферу наукових інтересів. І, безперечно, їхня наукова діяльність має бути спрямована на вирішення актуальних питань службово-бойової діяльності міліції та надання майбутнім правоохоронцям теоретичних знань і практичних навичок.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що необхідним є постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій; створення ринку освітніх послуг та його науково-методичного забезпечення; інтеграція вітчизняної освіти до європейського та світового просторів.

Аналіз цих наукових праць із психологічного та педагогічного забезпечення формування новітнього правоохоронця дозволив визначити педагогічні умови формування психологічної готовності майбутніх працівників оперативно-бойових підрозділів міліції до виконання службово-бойових задач у надзвичайних умовах в процесі фахової підготовки у ВНЗ МВС.

Серед основних шляхів, реалізовуваних у навчально-виховному процесі, доцільно зазначити побудову навчального процесу на засадах компетентнісного підходу; забезпечення професійної спрямованості підготовки курсантів та слухачів на основі моделювання предметного і соціального змісту майбутньої службово-бойової діяльності; діагностика і моніторинг процесу професійного становлення майбутніх фахівців за допомогою методу проєктів, що дозволяє будувати навчальний процес виходячи з інтересів курсантів

та надає їм можливість виявити самотійність у плануванні, організації та контролі своєї навчальної пізнавальної діяльності, результатом якої є створення методики аналізу оперативної обстановки в умовах підготовки та проведення спеціальної операції різних видів та розробки планів спеціальних заходів, спрямованих на вирішення конкретних задач СБД, а також комплексної психологічної характеристики службово-бойової ситуації та психологічного портрета злочинців.

Метод проектів не є принципово новим у світовій педагогіці. Він застосовувався як у вітчизняній дидактиці, так і в закордонній. Виник у 20-ті роки минулого століття у США. Цей метод пов'язують з ідеями гуманістичного напрямку у філософії й освіті, висунутими американським філософом і педагогом Дж. Дьюї, а також його учнем В. Х. Килпатріком [9]. Останнім часом цьому методу приділяється пильна увага в багатьох країнах світу. Метод проектів набув поширення і популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань і можливостей їх практичного застосування для розв'язування конкретних проблем дійсності в спільній діяльності студентів. "Все, що я пізнаю, я знаю, навіщо це мені потрібно, де і як я можу ці знання застосувати" – основна теза сучасного розуміння методу проектів.

Метод проектів припускає можливість вирішення деякої проблеми. У ньому передбачається, з одного боку, необхідність використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки і практики. Методом завбачено певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самотійних дій курсантів та слухачів з обов'язковим захистом отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

Метод проектів – це метод, в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок курсантів, умінь самотійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Мета методу полягає у формуванні навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Як показує досвід та результати попередніх дослідників, серед основних вимог до даного методу доцільно виділити такі:

- наявність значущої проблеми чи задачі, для розв'язування якої потрібні інтегровані знання та пошук практичних шляхів вирішення конкретної службово-бойової діяльності;
- практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самотійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність курсантів;
- визначення кінцевої мети проектів (спільних чи індивідуальних);
- визначення базових знань з різних галузей, необхідних для роботи над проектом;
- застосування дослідницьких методів: визначення проблеми, дослідницьких задач, які впливають з проблеми, висунення гіпотез щодо їх розв'язу-

вання, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підведення підсумків, коригування, висновки (використання в ході спільного дослідження методів мозкової атаки і "круглого стола", статистичних методів, індивідуальних захистів рішення учбового завдання);

- результати виконаних проєктів мають бути певним чином оформлені у вигляді віртуальної або документальної моделі вирішення конкретної службово-бойової задачі.

Слід зазначити, що однією з особливостей застосування методу проєктів у професійній підготовці майбутніх правоохоронців стає структурування змістової частини навчального матеріалу в проблемні блоки, які можуть містити декілька різновидів проєктних завдань для забезпечення індивідуального та диференційованого підходу, принципу професійності в навчанні, принципу системності та послідовності, професійної спрямованості процесу навчання.

Дослідницький проєкт за змістом може бути: монопредметним (виконується на матеріалі одного предмета); міжпредметним (інтегрується суміжна тематика декількох предметів, наприклад оперативно-розшукова психологія, ОРД, криміналістика), підсумковим, коли за результатами його виконання оцінюється засвоєння учнями певного навчального матеріалу (модуль); поточним, коли на самоосвіту і практичну діяльність виноситься із навчального курсу лише частина (тема або розділ).

Цей метод органічно сполучається з методом навчання через співробітництво, проблемним і дослідницьким методом навчання, які набувають все більшої актуальності в умовах кредитно-модульної організації процесу навчання.

При використанні методу проєктів слід враховувати структуру моделі особистості працівника оперативно-бойового підрозділу. Відповідно до рівня пізнавальної самостійності курсантів проєкти набувають різного ступеня складності та відрізняються різним ступенем втручання викладача в пізнавальну діяльність майбутніх працівників оперативно-бойових підрозділів під час їх роботи над проєктами. Проєкт може координуватися безпосередньо (жорстко) або приховано. Кількість учасників та тривалість проєкту, а також характер координації, визначаються ступенем розвитку у курсантів проєктних знань, умінь та навичок [12, с. 67].

Висновки. Як показує досвід викладання «Професійної психологічної підготовки працівників ОВС», «Юридичної психології», «Оперативно-розшукової психології», «Психології управління ОВС», застосування методу проєктів у професійній підготовці майбутніх правоохоронців проводиться відповідно з формами, методами та змістом процесу навчання у ВНЗ МВС України. Одним із важливих етапів впровадження методу проєктів є початковий період, коли відбувається переорієнтація навчального процесу та методики викладання відповідно з основними цілями і завданнями.

Причому необхідно: чітко визначити зміст та складові проєкту з встановленням фіксації кінцевих та проміжних результатів, забезпечити інформа-

ційну підтримку самостійної організації діяльності курсантів над проектом, спрямованість процесу навчання на отримання практичних навичок вирішення завдань СБД. Найбільшого результату дасть віртуальна презентація результатів з використанням мультимедійних засобів.

Бібліографічні посилання

1. Дідковський В.А. Сучасні вимоги до професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ та інноваційні шляхи їх реалізації // Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – 2010. Додаток 4. – Том II (20). – С. 78–83.
2. Швець Д.В. Підготовка майбутніх офіцерів МВС України до охорони і забезпечення громадського порядку як актуальна проблема фахової підготовки // Международные научно-практические конференции 2014 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://asconf.com/rus/archive_view/473.
3. Городнов В. П. Форми і способи службово-бойових дій внутрішніх військ МВС України, їх класифікація / В. П. Городнов, В. І. Воробйов // Честь і закон. – 2004. – № 2. – С. 9–10.
4. Лавніченко О. В. Уточнення підходів до формування понять теорії службово-бойової діяльності внутрішніх військ / О. В. Лавніченко, С. О. Годлевський, К. Ю. Гунбін // Честь і закон. – № 1 (44). – 2013. – С. 22–27.
5. Селиверстов С.А. Оперативно-боевая деятельность органов внутренних дел Российской Федерации : монография. – М., 2013. – Ч. 2. – 233 с.
6. Шмаков О. М. Види, форми і способи діяльності та дій внутрішніх військ / О. М. Шмаков, О. В. Лавніченко // Честь і закон. – 2006. – № 4. – С. 3–10.
7. Саакян М.Б. Бойова функція міліції: науковий, державно-правовий та практичний аспекти / М.Б. Саакян, О.Ф. Долженков // Вісник Одеського ін-ту внутр. справ. – 2000. – № 3. – С. 59–64.
8. Криволопчук В.О. Юридико-психологічні основи надійності персоналу кримінальної міліції: теорія та практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. докт. юрид. наук : спец. 19.00.06 – юридична психологія / В.О. Криволопчук. – Одеса, 2013.
9. Килпатрик В.Х. Метод проектов. Применение целевой установки в педагогическом процессе / В.Х. Килпатрик. – П., 1925.
10. Пилюгина С. Метод проектной деятельности в Интернете и его развивающие возможности / С. Пилюгина // Школьные технологи. – 2002. – № 2. – С. 196–199.

Шинкаренко И. А. Направления формирования психологической готовности работников милиции и бойцов Национальной гвардии к выполнению служебных боевых задач в экстремальных условиях. Проанализированы проблемы определения направлений формирования психологической готовности сотрудников милиции и бойцов Национальной гвардии для выполнения служебно-боевых задач в экстремальных условиях с использованием инновационных подходов к преподаванию дисциплин психологического цикла в высших учебных заведениях Министерства внутренних дел.

Ключевые слова: психологическая готовность, служебно-боевая деятельность, психологическое обеспечение, специальная операция, метод проектов.

Shynkarenko I. O. Directions of formation of psychological readiness of militia officers and the National Guard men to perform service combat tasks in extreme conditions. The article deals with problems of identifying areas of formation of psychological readiness of the police and National Guard soldiers to perform service and combat missions in extreme conditions using innovative approaches to teaching subjects psychological cycle in higher educational institutions of the Ministry of Interior.

The author has stated that today the peculiarities of the organization and regulation of military service and operational-military police units and the National Guard of the Ministry of

Internal Affairs of Ukraine and its psychological support in conditions of acute social contradictions and implementation of anti-terrorist operations. This led to the theory of military service and not a methodology of psychological support of professional and psychological training of operational and combat forces for successful decision official combat mission.

The author has outlined the features of the service and combat activity of operational and combat militias and disadvantages of professional psychological training of their staff. She has offered to implement the learning process of project method and the peculiarities of its implementation in universities of the MIA of Ukraine.

Keywords: *psychological readiness, service and combat activity, psychological support, special operations, project method.*

Надійшла до редакції 20.03.2015

Шинкаренко І. Р.

кандидат юридичних наук, професор
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.985

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПАРАДИГМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Визначено загальні закономірності формування парадигми ОРД, її теорії, теоретичні передумови формування парадигми теорії та практики оперативно-розшукової діяльності на різних етапах розвитку Української держави. Вивчено історичне формування наукових знань про предмет та об'єкт теорії оперативно-розшукової діяльності та їх вплив на формування її парадигми. Визначено умови формування парадигми ОРД на різноманітних етапах розвитку суспільства. Виокремлено існуючі теоретичні проблеми формування сучасної парадигми та структури теорії оперативно-розшукової діяльності. Визначено загальні організаційні та правові проблеми формування новітньої парадигми оперативно-розшукової діяльності методом системного впливу на її об'єкт. Запропоновано напрями формування сучасної теорії та практики оперативно-розшукової діяльності та напрями здійснення наукових досліджень з формування їх новітньої парадигми.

Ключові слова: *оперативно-розшукова діяльність; кримінальна активність; оперативно-розшукові заходи; парадигма, об'єкт та предмет оперативно-розшукової діяльності, стратегія оперативно-розшукової діяльності; наукова революція.*

Постановка проблеми. Зміна підходів до функціонування правоохоронних органів відповідно до стандартів Європейського суду з прав людини вимагає зміну підходів і до здійснення ОРД. Означене потребує формування новітньої парадигми теорії та практики ОРД.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В останній час у науковому просторі з'являється все більше праць, спрямованих на з'ясування стану сучасної теоретико-прикладної думки щодо змі-